

Tuovicast21 - Nuoret ja jengiytyminen_kuunneltavaksi

Äänitteen kesto: 59 min

Litterointimerkinnot

K:	Haastattelija
V:	Vastaaja
sa-	sana jää kesken
(sana)	epävarmasti kuultu jakso puheessa tai epävarmasti tunnistettu puhuja
(-)	sana, josta ei ole saatu selvää
(--)	useampia sanoja, joista ei ole saatu selvää
, . ? :	kieliopin mukainen välimerkki tai alle 10 sekunnin tauko puheessa

---

[musiikkia]

puhujana: Sisäisen turvallisuuden taajuudella – Tuovicast.

[musiikki loppuu]

Eeva Koivunen: Tervetuloa kaikille kuuntelemaan Tuovicastia ja minä olen Eeva Koivunen ja vanhaan tuttuun tapaan täällä on paikalla myös Ari Evwaraye.

Ari Evwaraye: Hei [naurahtaa].

Eeva Koivunen: Katujengi-ilmiö kasvaa Helsingissä. Nuorisoriikollisuus on lisääntynyt merkittävästi. Nuorten väkivalta on kasvanut räjähdysmäisesti. Tässä suoria lainauksia viime kuukausien sanomalehtien otsikoista. Eli viime aikoina lehdistä on saanut lukea paljon huolestuttavia uutisia nuorten tekemistä rikoksista, lisääntyneistä nuorten välisestä väkivallasta ja muun muassa niin kutsutusta katujengi-ilmiöstä. Ja näitä uutisia on kommentoineet niin poliisitutkijat, erilaiset nuorten kanssa yhdessä toimivat tahot, kuten järjestöt, muut asiantuntijat ja vähemmän asiantuntijat [naurahtaa] ja poliitikot.

Ari Evwaraye: Ei olla kommentoitu.

Eeva Koivunen: Me ei olla.

Ari Ewwaraye: Sinä et ole tai minä [nauraa].

Eeva Koivunen: Kyllä. Mutta sitä odotellessa. Tää keskustelu on käyny aika vilkkaana ja välillä siinä on saattanu mennä myös vähän puurot ja vellitkin ehkä sekaisinkin, niin päätettiin tosiaan Tuovicastissakin tarttuu tähän ilmiöön ja yrittää saada tästä kokonaisuudesta vähän paremmin selkoa.

Eli pitääkö meidän olla huolissaan? Jos pitää niin mistä ja mitä voimme tehdä ja tähän tekisi mieleni lisätä myös, että ketä voimme syyttää. Mutta ehkä virkahenkilöinä olemme hieman varovaisia tämän kanssa.

Näihin kysymyksiin meil on joka tapauksessa taas täällä hyvä asiantuntijajoukko koolla. Eli vieraina ja keskustelijoina meillä on täällä nykyinen IceHearts-järjestön erityisasiantuntija, talous ja sosiaalhistorian dosentti Mikko Salosuo. Tervetuloa.

Mikko Salosuo: Kiitos, kiitos.

Eeva Koivunen: Helsingin poliisilaitoksen nuorisoryhmän tutkinnanjohtaja Marko Forss.

Marko Forss: Terve terve.

Eeva Koivunen: Ja etäosallistujana Tampereelta Suomen akatemian tutkijatohtori Markus Kaakinen Helsingin yliopiston kriminologian ja oikeustieteen instituutista. Tervetuloa Markus.

Markus Kaakinen: Kiitos paljon.

Eeva Koivunen: Aloitetaan sillä, että freimataan vähän tätä meidän keskustelua. Eli voitteko kertoa, mistä me oikeastaan puhutaan, kun puhutaan nuorisorikollisuudesta? Mitä kaikkea se pitää sisällään? Ja miltä tämä nuorisorikollisuuden tilanne tällä hetkellä niinku kokonaisuutena Suomessa näyttää? Ehkä... määrittely kysymys ensin [naurahtaa].

Mikko täällä osattaa Markusta, että [naurahtaa] -

Markus Kaakinen: Mä voin määritellä, että siinä on totta kai paljon juttuja, mutta yleensä lähdetään siitä, että se ylipäättänsä se nuoruusikä on semmonen rikos aktiivinen. Eli ihmisen elämänpolun varressa rikoskäyttäytyminen yleensä on yleisimmillään siinä teini-iän myötä ja sit laskee nuoren aikuisuuden myötä. Se pääasiassa johtuu siitä, että valtaosa nuorena rikoskäyttäytyjistä on tämmösiä... kellä se rajoittuu sinne nuoruusikään. Eli he lopettaa sen lähes automaattisesti.

Elikkä siellä on taustalla paljon semmosia nuoruteen liittyviä, puhutaan usein tämmösestä, että ihmisen kehitys on vielä kesken ja ollaan impulsiivisia, kavereiden vaikutukset on silloin korostuneita. Mut siellä alla on myös semmonen sitte pienempi joukko, kellä se ei rajoitu nuoruuteen ja kellä yleensä se väkivaltakäyttäytyminen on vakavampaa ja se alkaa aiemmin ja se jatkuu myös myöhemmin. Eli se johtuu isolta osin siitä tosiaan, että suurin osa rikoksia tekevästä nuorista on sellasia, kellä se tulee jäämään pois lähes itsestään, mutta ei suinkaan kaikilla.

Ja tosiaan kehityksestä sen verran vielä, että me on nähty semmosta positiivista kehitystä tässä viime vuosikymmeninä, että yhä pienempi osa nuorista tekee rikoksia. Ja se on 25 v:n seurannassa vois sanoa, että historiallisen matalalla se nuorten määrä, jotka tekee (-) [0:03:54] rikoksia. Että mun tulkinta on ehkä se, että me ollaan saatu nyt niitä, mistä mä äsken just puhuin, niitä matalan riskin nuoria, kellä se jäis pois sieltä, että he eivät tee sitä ensimmäistäkään rikosta sitte. Mutta me ei ehkä olla pysytty samalla tavalla sitten vaikuttaa tämmösten vakavammin ja kenties pysyvämmin elämänhistorian aikana rikoksia tekevien nuorten määrää. Voidaan mennä myöhemmin vaikka siihen, mitkä tässä näyttäs olevan taustalla. Mut tää on se mun tulkinta näistä kehityksistä.

Eeva Koivunen: Mä haluisin -

Ari Evwaraye: Mun on pakkoa kysyä [nauraa].

Eeva Koivunen: Okei.

Ari Evwaraye: Pakko kysyä ja mä kysyn ehkä Markolta tässä kohtaa. Et näkeekö sen niinku... Tää on tosi mielenkiintosta. Eli näkeekö sen siinä varhaisessa vaiheessa, että ikään ku kummalla polulla on? Vai onko se sillä tavalla, että jos mä nuorena teen näpistykseen ja sitte mun kaveri tekee näpistykseen ja mä vaan niinku jatkan ja sit mulla alkaa tulee niinku pahoinpitelyä ja puukkoa ja puntarii? Vai näkeekö sen siitä ikään ku ensimmäisestä teosta jo, että kummalla polulla tässä niinku ollaan?

Marko Forss: Mä en sanosi, et pitäs kattoo niinku laajemmin sitä. Että se niinku sitte poliisin tai rosvon lapsi, niin se voi näpistellä ja voi olla, että siitä tulee ihan vielä hyvä ihminen [naurahtaa] ja työtä tekevä ihminen. Et ei siinä oo mitään eroa. Et kyl totta kai siel on niitä erilaisia riskitekijöitä sitte, mitä on ollu jo viimeiset 100 v. Että ne perheolot ja koulunkäynti ja terveysongelmat, päihdeongelmat, kaikki nää niinku näkyy siinä kokonaisuudessa ja kyllähän sieltä on niinku erotettavissa.

Et tähän ryöstöilmiö liittyen, niin mä oon jakanu tietyllä tapaa kolmeen eri... ryhmään näitä. Elikkä siel on ihan alkuryhmässä on tämmöset rikosaktiivisen ikään tulevat. Siel on niitä 12, 13, 14-vuotiaita. Voi olla, että siellä et vaikka ne pari ryöstöä tekis, niin vaikka on vakavista rikosnimikkeistä kyse, niin voi olla, että siitä

pystyy ihan hyvin kelkan kääntämään vielä niinku oikeeseen suuntaan. No sit tavallaan toisessa ääripäässä siellä kolmantena ryhmänä on tämmöset, mitkä on lapsesta saakka ollu laitos- ja rikoskierteessä erilaisissa ja näkee selkeästi, että on niinku äärimmäisen vaikea enää kääntää sitä suuntaa mihinkään jo tommosen 14-15 vuotiaanki kohalla. Et niillä on niinku hyvin heikko se tukiverkosto ja vaikka siel on se sosiaalipuolen asiakkuus ja kaikki nää ja tukitoimet ollu, ni se on äärimmäisen vaikea se tilanne. Ja sit sanotaan, et ehkä tässä... en nyt tiä, onko viime vuosien aikana, mut on erotettavissa ehkä viel sit semmone keskimmainen ryhmä, missä on tietyl tapaa, voi olla suhteellisen ok olot, voi olla että muutamia tekoja siellä, mut on tämmöstä tietynlaista rikollisuuden ihannoitua ja nimenomaan just tänne katujengi-kulttuurin puoleen ja sinne ja voi olla, että sit sä lipsahdat sinne, vaikka sulla ois mahdollisuudet mennä myös sitä oikeata polkua ja siin on kans semmonen iso ryhmä, mihin pystyttäs vaikuttamaan niinku hyvin vahvasti vielä. Että ei oo sitä tavallaan sitä äärimmäisen vaikeeta tilannetta vielä.

Markus Kaakinen: Tosi hyviä pointteja.

Eeva Koivunen: Mä haluisin kysyy, että mitkä tekijät siinä sit on mahdollisesti taustalla, et me ollaan kuitenkin niinku onnistuttu ikään ku vähentämään nuorisorikollisuuden määrää yhteiskunnassa? Tai että se on historiallisen matalalla, niinku Markus sanoit.

Mikko Salosuo: Mä en niinku... mä ehkä, jos mä Markus (--) [0:06:58] vähän seuraavan kysymyksen sulle, mut mä ajattelin, että rikollisuus taitaa olla vähän samanlainen ilmiö, ku moni muuki niinku semmonen epätoivottava käyttäytyminen. Että itse asiassa rikollisuus on pikemminkin oire jostain. Elikkä nää, mitä Marko sä äsken kuvasit, joilla on tämä pidempi polku, joilla on taustalla perheessä ongelmia, on mielenterveysongelmia, voi olla kehityshäiriöitä, niin niillähän on joku muu ongelma. Se itse rikoshan ei oo se niinku ensimmäinen merkki siitä ja tässä tavallaa must ei pidä niinku ajatella sitä niin, että me nähtäis se vaan yhden ihmisen rikoksen tekemisen määrässä, et nyt se ajautuu väärälle polulle, vaan se on alkanu jossain muualla. Siel on joku muu vialla.

Ja mitä me ollaan tehty oikein, mä sanoisin, et kuitenkin vaikka puhutaan kauhean pessimistisessä sävyssä, niin niinku Markus tossa alussa sano, niin itse asiassa meidän tilanne kaiken kaikkiaan on tosi hyvä. Me ollaan yhteiskuntana herkistytty. Meil on valtavasti palveluita. Marko on tässä esimerkki siitä. Meil on, kuinka kauan meillä on ollut poliisi, joka tekee sun kaltasta työtä? Ei kuitenkaan niinkun ihan älyttömän pitkään.

Marko Forss: No täytyy sanoa, että Helsingistä tais olla 70-luvulla jo ensimmäinen nuorisopoliisi, ku alko tämä ns. jengiytymisen -

Mikko Salosuo: Mut se oli vähän erilaista.

Marko Forss: Se oli erilaista. Se oli ehkä semmosta ennalta estävän työn niinku alkusoittoa.

Mikko Salosuo: Jos sen (--) [0:08:12] nuoren silmin katto, niin silloin oli Nokian nuoriso-ohjaajat (--). Et se oli vähän erilaista otetta. Että kyllähän meillä on myöskin tullu herkkyyttä siihen tunnistaa niit. Meijän palvelut on parantunu.

Eli ei se tilanne oo niinku synkkä, mutta tosiaan niinku Marcus varmaan tuntee tän rikollisuuden taustan, mutta uskallan melkein varmasti sanoo, et siel on ihan samanlaiset ongelmat kuin monissa muissakin syrjäytymisongelmien taustalla. Eli se on vaan niinku yks oire, se ei oo ikään ku se syy.

Marko Forss: Pluis mä sanosin, lisäksiin tuohon vielä, et se ei oo pelkästään oire, vaan niinku Markus sano, niin se on myös ominaisuus, mikä liittyy siihen nuoruuteen. Että kaikesta ei tarvitse olla hirveän huolissaan. Et jos multa joku äiti tai isä tai kaveriki kysyy, et hei hänen lapsi näpisti nyt tai jotain, niin mä että... No totta kai pitää suhtautuu siihen vakavasti, mut ei se on niinku maailmanloppu. Et se on ihan normaalia. Et totta kai sit ku mennään vakavampiin rikoksiin, niin sit pitää huolestuu vielä vähän enemmän [naurahtaa], mutta on mahis kääntää se kelkka kuitenkin.

Mikko Salosuo: Just niin.

Markus Kaakkinen: Kyllä kyllä. Just näin. On tosi olennaista ja usein kriminologissakin ajatellaan, että vähän erilaiset just jopa teoritkin selittää sitten niitten... näitten tämmösen niinku (--) [0:09:17], miten se nyt sanos, niinku nuoruuteen rajoittuvan rikoskäyttäytymisen, niin sitten tän läpi elämän jatkuvan ehkä vakavan rikoskäyttäytymisen niinku sitä taustoja. Että siellä nuoruuteen liittyviä erityistekijöitä on just tämmöset, et sul on ylipäätän kehityksessä semmonen vaihe, jossa mä siirrytään sitä kodin sosiaalisesta kontrollista sinne yhteiskuntaan. Niin siinä on semmonen katkoskin. Sitte se tosiaan yksilökehitys totta kai. Siinä ei vielä aivolohkot, tämmöne impulsiivinen... käyttäytymisen säätely, impulsiivisuus, tämmöset asiat. Ja sitten vielä se kavereiden tai mikä osin näistä johtuukin se kavereiden korostunut merkitys. Eli siinä on tosiaan se... sen rikoskäyttäytymiseen vaikuttaa semmoset asiat, mitkä ikään kuin siinä elämän polussa usein automaattisesti muuttuu. Ja siinä näyttääkin, että just ku Eeva ohimennen mainitsikin, että mikä ois näitte viime vuosikymmenien (laskun) [0:10:05] takanani, niin sekä Suomessa että Yhdysvalloissa tutkimuksen mukaan näyttäis siltä, että enemmän semmoiset nuorten elämäntapaan liittyvät seikat on niitä. Alkoholinkäyttö on vähentynyt laajasti. Sitten (-) [0:10:16] nuorten arkirutiinit on muuttunu. Että tässä olikin hyvä esimerkki 70-luvun jengeihin Helsingissä, että tämmönen katuorientoitunut elämäntyyli on vähentynyt. Eli tämmönen kokoontuminen ylipäätään ostarille, julkisille paikoille on pienemmässä merkityksessä nuorten ajankäyttöä. Sosiaalinen media ja kaikki tämmöset on lisänny esim. kotona vietettyä aikaa ja on vähentänyt tämmöstä näin. Toki ei

kaikkien nuorten keskuudessa. Ja sitten toinen on semmoinen riskihakuinen käyttäytyminen on myös vähentynyt. Kouluun kiinnitytään ehkä aiempaa vahvemmin. Eli tämmöset yleiset elämäntapaan liittyvät, jotka on aiemmin voineet aiheuttaa, saaneet sitä aikaan, että osa nuorista päätyy siellä ostarilla perjantai-iltana humalaspäissään tekemään jonkun rikoksen.

Mut sitten näyttää näin, että koska samaan aikaan sitte se aktiivisin, rikos aktiivisin nuorten ryhmä esim. yksi väkivaltarikosten kohalla näyttää lisänneen jopa tekojaan, ni voin ajatella, et sitte usein taas tämä ryhmä, jolla se oireilu on vakavampaa, ni siellä taustalla on sitten vaikka just vaikka neuropsykiatrisia haasteita, diagnosoimatonta ADHD:ta. Usein myös vanhemmuuteen liittyviä haasteita. Et siellä se puuttuminen pitäis olla mahdollisimman varhain. Eli siellä kotona, ku alkaa tulla ensimmäisiä vaikeuksia sen lapsen kanssa, koulussa, päiväkodissa tai ihan voitais tukea sitä vanhemmuutta siellä kotona. Silloin me voitais auttaa vielä paremmin näitä yksilöitä, jolla sitte... Ja sit se syrjäytyminen oli hyvin oleellinen pointti, koska näillä ihmisillä, kellä se rikoskäyttäytyminen on pysyvää, heidän elämänsä on myös muuten vaikeempi. Eliniänodote on matalampi, todennäköisyys kaikille haasteille on korkeampi. Eli se puuttuminenkin on vähän erilaista. Ja me ei olla yhtä hyviä yhteiskunnassa oltu tässä jälkimmäisen ryhmän kanssa, kun mitä me ollaan sitten tätä...

Marko Forss: Mä voisin huutaa tähän välii, et en halua viedä Eevan töitä, mutta tämmönen kysymyksenä. Et ku nyt tavallaan, ku lukee noita erilaisia tutkimuksia, niin nyt on puhuttu ainakin toistakymmentä vuotta siitä, että tämä rikosaktiivisin porukka on niinku tekee yhä enemmän rikoksia ja tää sama teema on tavallaan ollut koko ajan esillä. Ni onko mitään lukuja, tavallaan faktaa siitä, että mistä luvusta on tultu mihin? Koska nyt kun se on koko ajan toistakymmentä vuotta vähentyny, eihän nyt on kohta yhtään enää [nauraa], niinku rikoksia tekeviä. Että tavallaan, onko meil mitään lukuja sen suhteen, et mikä ehkä selventäs sitä kuvaa, ku se on itelläki jääny jotenkin hämäräks. Et kyllähän mä niinku tilastot näen ja rikostilastot ja pystyy sanomaan, et siel on se tietty rikosaktiivinen porukka, mut onko mitään tarkempaa?

Eeva Koivunen: Joo, joo. Ja jos mä voin lisätä tohon, ni must tuntuu, et se tavallaan, mikä tässä ehkä jotenki usein tietyl taval hämmentää ihmisiä, et tavallaan samaan aikaan niinku puhutaan siitä, et meil menee kauhean hyvin ja niinku kokonaistilanne on koko ajan hyvään suuntaan, mut sitte on tämä pieni joukko, mikä oireilee niinku vakavammin. Niin sit jotenkin tavallaan tuntuu, et siinä nää ikään ku niinku sulkee toisensa pois.

Marko Forss: Mä voin tasoittaa, et viime vuonna meni huonosti. Niin jos se tasottaa yhtään [naurahtaa], niin viime vuosi oli huono [naurahtaa]. Et se ei ollu hyvä.

Eeva Koivunen: Niin mut et just jotenkin, et ehkä tää tavallaan osaltaan selittää sitä hämmennystä, mitä siihen liittyy siihen keskusteluun ja aiheuttaa myös ehkä

ihmisis tunteita, että miten te voisitte sanoa, että mennään hyvään suuntaan, ku meil on samaan aikaan tällanen.

Marko Forss: Pitää erottaa aikajänne. 10 v vai vuosi?

Markus Kaakinen: Kyllä, kyllä. Ja se mitä harvinaisempi rikos, ni sen enemmän nähdään toki semmosta niin ku suhteellista vaihtelua. Mutta joo, ehkä musta hyvä esimerkki vois olla tämmönen nuorten niinku pahoinpitelyt. Ja nuorten pahoinpitelythan on valtaosin piilorikollisuutta ja se on valtaosin lievää. Eli siitä ei koidu hoitoa vaativia vammoja ja poliisin tietoon siitä tuleekin vaan niinku pieni osa. Niin siellä kun sitä tutkitaan sitten kyselytutkimusten avulla, niin nähdään, että vuosikymmenestä meidänkin (--) [0:13:37] voidaan 90-luvulta tähän päivään kattoa. Niin ne nuoret, jotka ovat kohdistaneet väkivaltaa toiseen nuoreen on tehnyt sen vuodesta toiseen noin kerran, korkeintaan kahdesti sen vuoden aikana. Ja se on... se on se mediaani. Eli semmosta vuodesta toiseen. Ja se on vähentynyt se nuorten määrä, jotka näin on tehnyt jostain lähempää 10 %:a sinne 4 %:iin vuodessa, ysiluokkalaista kun puhutaan.

Mutta siellä se ylimmän desiilin raja, eli se aktiivisin 10 %, on karannu sieltä keskimääräistä. Vähän niinku käy tuloeroissa yhteiskunnalle, että ylimmän desiilin raja karkaa keskiarvolta. Niin täs on sama, että siin on väkivallan kohdalla alkanut käydä näin, että se aktiivisin 10 % onkin tehnyt kaksi kertaa enemmän näitä väkivaltatekoja vuoden aikana, kun sitten mitä tämä keskimääräinen nuori sen yhden. Ehkä kaksi. Eli se näkyy siinä tämmösessä vähän niinku desiili eroissa.

Ehkä vähän teknistäkin puhetta (--) [0:14:34] kuulijat tuttuja desiili-termin kanssa. Mut tarkoittaa sitä, että ylimmän 10 %:n raja on nousut koko ajan samaan aikaan, kun se keskimääräisen nuoren väkivalta määrät ei oo muuttunut ja yhä pienempi osa ylipäättään on tehnyt sitä vuoden aikana lainkaan. Ehkä siinä se on niinku näkyne.

Mikko Salosuo: Niin musta oli... hauska, ku sä sanoit, et ku seuraa keskustelua niin on vaikea ymmärtää ja oikeestaan se on must semmone peruselementti, joka usein unohtuu, et meillähän on... sanotaan vaikka jengi-sana, niin meil on useita jengejä. Meil on jengi politiikassa, joka se on ehkä kaikkein vaarallisimmillaan siellä. Sit meil on jengi mediassa. Sit meil on jengi tutkimuksissa, mitä se ikinä tarkottaakaan. Onko sellasta ees olemassa?

Eli meil on erilaisia niinku julkisuuksia, jossa erilaisista motiiveista käsitellään näitä asioita ja varsinkin julkinen keskustelu johtaa siinä hyvin usein harhaan. Tää kuva, minkä Markus äsken kertoo, miten niinku rikollisuus kaiken kaikkiaan tilanne on hyvä, niin sitä ei niinku huomaa sit täs arkipäivän julkisuudessa.

Ja monesti sit me mennään sellaseen niinku ansaan, et me luullaan, että jos jotain on vähemmän, niin se tarkoittaa aina, et asiat on paremmin tai toistepäin. Et jos on

enemmän niin vasta sit on niinku huolta. Eihän se tietenkään niin oo. Vaan just tää 10 %, jos se alkaa oirehtia vielä enemmän, tekee vielä enemmän rikoksia, niin se on ihan yhtä vakava ongelma, vaikka rikollisuustilanne kaiken kaikkia nuorten kohdalla olis parantunu.

Et täs niinku tavallaa leikitään ja pallotellaan, varsinkin medias ja politiikassa semmosil käsitteellä, jolla on helppo antaa väriä kuvia siitä. Ja silloin me helposti myös turvaudutaan vääränlaisiin keinoihin niiden hoitamiseen.

Ehkä toinen semmonen, minkä te aikaisemmin sanoitte tästä ihmisen kehityksestä, et tietystä kehitysvaiheesta ikään ku nuori irtautuu perheestä ja alkaa rakentaa, ni on tää niinku identiteettityö. Ja tässä must vasta tää jengi tulee mukaan siihen. Ihan samalla tavalla, ku 60-luvun huolestuttiin nuorista vasta sit todella, ku tuli hipit mukaan kuvioihin tai ku punkkarit. Eli silloin ku löytyy, nuorisokulttuurista tulee aika-ajoin erilaisia virtauksia, joihin ne nuoret, jotka hakee sitä omaa paikkaansa, voi samastua. Ja tää jengi-ilmiöhän on nyt sellainen, että samaan aikaan meil on rikollisuus kasvanut ja meil luin tämmönen paikka, johon tällainen oirehtiva nuori voi kiinnittää sen identiteettinsä. Ja tämä kombinaatio varmaan on se olennainen ja tämä taitaa olla kriminologian myöskin niinku ihan perusteorioissa. Tällainen niinku kytkeytyminen identiteetin kautta rikollisuuteen tai johonkin ryhmiin. Ja mä ajattelen, että tää on niinku tän jengi-keskustelun ytimessä. Se et onko meil jengejä, mä en ole vielääkään siitä ihan varma, millä kriteereillä niitä niinku määritellään, mut meil on varmasti rikollisuutta ja nuorten 10 %, joka oirehtii ja tekee rikoksia, vakaviakin rikoksia, enemmän kuin koskaan. Se on ihan sama millä nimellä me kutsutaan.

[musiikkia]

puhujaja: Tuovi – ovesi turvallisuuteen osoitteessa sisainenturvallisuus.fi.

[musiikki loppuu]

Eeva Koivunen: Miten sit tosiaan tämä pieni joukko nuoria, joka oireilee näil vakavammilla rikoksilla, ni miten tän joukkion osalta, pystyttekö tavalla avaamaan vielä tätä kehitystä tai et mitä me tiedetään näistä nuorista?

Ari Evwaraye: Niin miten ne niinku erottuu? Et tavallaan mä ainaki tunnistan hyvin, teini-ikäisten isänä tunnistan hyvin, et niiden ymmärrys, mun lasten ymmärrys niinku jostain fyysisestä koskemattomuudesta, ihmisoikeuksista tän tyyppisistä tavallaan, niin se on ihan eri tasolla, ku itellä oli sen ikäisenä. Et ei me puhuttu, et silloin ollu niinku ala-asteella ja yläasteella meil on niinku tappeluita ja välitunnilla käytiin niinku tappelussa. Se oli vähän niinku... ikään ku juttu ja nyt semmost ilmiötä ei samalla tavalla oo, vaan se suhtautuminen väkivaltaan on niinku vastaan. Mikko kun puhuit täst herkistymisestä, ni sit tavalla kuitenkin sitte on tämä niin kuin pieni ryhmä, joka sit voi ehkä sanoo, et niinku eroo siit tavallaa. Et

ennen ehkä oli tavallaan niinku, se oli myös niinku häilyvämpi tää ero tietyllä tavalla. Että jos nyt vähän joku yhä useampi niinku kerran vuodes vähän muksas jotain, siitä puhuttiin paljon enemmän, ku mitä sitä tapahtu. Mut nyt sit tavalla se ero on niinku kasvanu. Et tavallaan muksiat on niinku ihan oma ryhmänsä, enkä mä halua vähätellä sitä. Mut mitä siin niinku, ketä ne on ja miks ne on? Onko tavallaan... ne identiteetti hakusta porukkaa?

Mikko Salosuo: Jos mä lähen siitä, jos mä lähen eka, koska mulla on tämmöstä epämääräistä tutkia höttöä tää mun vastaukseni [naurua]. Markuksel saattaa olla ihan oikeata asiaa tähä.

Markus Kaakinen: Samaa höttöä luvassa [naurua].

Mikko Salosuo: Kyl siis vastaus on juuri niin höttöä, ku sen pitääkin olla. Et meidän on tosi vaikea niinkun tunnistaa yksittäisiä seikkoja. Mä voisin lähteä jostain yhtenäiskulttuurin hajoamisesta liikkeelle ja siitä, miten tietynlainen niin kuin esimerkiksi sosiaalinen luottamus, ennen vanhaan Suomessa, joka oli hyvin niinku tiukasti homogeeninen maa, missä sä menit sanoo naapurin Jaskalle, et nyt Jaskan perkele sun lapses saa, mä vedän sitä nenästä, jos se ei lopeta tota kiusaamista. Eli ollaan jo siinä, miten tavallaan niinku yksilön paikka tälläses niinku puhutaan individualismi, yksilöityneestä kulttuurista. Samaan aikaan meil on tietynlainen, niinku voisko sanoo tällanen, uusliberalistinen individualisti tai yksilön vapauksia korostuva eetos on vahvistunut voimakkaasti 20 v:n aikana, jossa taas yksilön loukkaaminen tai yksilö kokee, et hänellä on... Eli me voitais niinku tämmösiii. Nää varmasti kaikki on siel taustalla.

Ari Evwaraye: Se on sitä mistä mä puhuin, niinku vaikka muita teini-ikäisten kohdalla.

Mikko Salosuo: Just näin. Mut mä sanoisin, että jos me yritetään sanoa, niin ku löytää yhtä syytä, niin must se on niinku väärä tapa. Must tärkeämpi on se, et me vaan niinku tunnistetaan, niin ku täs on tunnistettu, et meil on huoli.

Mut sit on se seuraava askel, josta mä oon ehkä eniten huolissaan: mitä me tehdään sen jälkeen. Mä Arille sanoin tossa yhdessä seminaarissa, että mä kaipaen vanhaa Mietintälaitosta takasin. Ihan oikeasti siis sellasta, jossa perusteellisesti pureudutaan ongelmaan poikkihallinnollisesti ja sovitaan yhdessä, mitä tehdään. Nyt tuntuu, et jengeistä on kaikki huolissaan, mut rehellisyyden nimissä toimet on aika vaatimattomia tällä hetkellä. Ja mä todella tarkotan toimilla siis poikkihallinnollisesti. En vaan sitä, että poliisi käy poimimassa sen porukan, vaan et systemaattisesti luodaan niinku kansallinen strategia, miten tämä taklataa.

Marko Forss: Joo. Ja silloin ollaan myöhässä, ku me ollaan siellä perälautana. Että kyl ne toimet pitää tapahtuu ennen, että ei... Et mä oon nyt muutamassa yhteydessä sanonu, et ei riitä niinku poliisien määrän lisääminen, et se on

Hölmöläisen peiton jatkaa. Et kyllä ne niinku vahvemmat panostukset pitää olla jossain muussa suunnassa. En sano sitä, etteikö poliisi [naurahtaa] tarvis ehkä lisää käsiä ja näin, mutta jos halutaan taklata tuota probleema, niin kyl se tapahtuu muualla kuin poliisissa.

Mikko Salosuo: Ja sekä että. Siis poliisilla on oma tärkeä, todella tärkeä roolinsa siinä, mut esim. se et miten teiltä pääsee lapsi eteenpäin, nuori eteenpäin avun ja tuen pariin. Siis et nää mekanismit pitää panna kuntoon.

Markus Kaakinen: Tosi tosi tärkeä. Niinku aivan olennaista tai olen täysin samaa mieltä noista. Että jos mennään niihin jengejä, vaikka näihin nyt, mistä on viime aikoina puhuttu Ruotsin tilalle. Ni siellä ku mietitään niitä, että niitä jengien ydinjäseniä tai niitä, jotka syyllistyneet vaikka tähän kuolemaan johtaneeseen ampuma-aserikollisuuteen tai olleet sen kohteena. Sama ryhmähän on sekä että. Niin siellä tosiaan näitten yksilöitten taustalla, kun lähtee miettimään, ni siellä just siellä on hyvin varhain tullut niitä. Kotona ollaan oltu huolissaan lapsen käyttäytymisestä. Ei olla kuitenkaan, ei oo ollu sitä luottamusta, kykyä tai sitten sitä tukee ehkä saatavillakaan aina. Koulussa on herännyt huolia lapsen pärjäämisestä, käyttäytymisestä ja sitte myöhemmin on tullu varhain alkavaa rikoskäyttäytymistä, päihteiden käyttöä ja sitten myöhemmin sitte on päädytty näihin vaikka sijoituksiin lastensuojelun kautta. Ja sitten kaikki on tapahtunut vähän myöhässä tai ei ollenkaan ja väärällä tavalla. Eli siellä on tosi paljon sitä, mistä Marko puhu ja mistä puhuttiin muutenkin. Se tavallaan, että missä niitä vaikuttamisen kohtia on tullu. Eli on niitä ensimmäiset... jo sinne kotiin, ku ois saatu tukea sen lapsen kanssa. Vanhemmuuden tuki on havaittu melko vaikuttavaksi tämän lapsen myöhemmän tämmösen (epäsosiaalisen) [0:22:27] käyttäytymisen... vähentämisessä esimerkiks. Sitte sinne kouluun on saatu tukea. Niitä ensimmäisiä päihde- ja rikoskäyttäytymishuolia.

Eli tavallaa just ryhmän, ketkä sitten uhkaa päätyä sinne vakavamman rikollisuuden pariin, niin se varhaisuus ois tosi tosi tärkeätä. Ja sielläkin nähdään se, mitä just puhuttiin, että sitte jos aletaan pelkästään sitte, ku ne on 27:ja ja niillä on automaattiseita ja käsikranaatteja, niin sitte se ei oo kellekään enää helppoa ja nythän tätä jengi lainsäädäntöä Ruotsissa uudistetaan, ni moni on ollutkin huolissaan siitä, että... Että saadaanko niitä, kun niitä nytkään ei saada tapauksia selvitettyä, niin saadaanko esimerkiksi poliisissa sitten niitä koventamisperusteita, sitten tutkinnan myötä, voidaanko niitä todistaja, saadaanko niitä kovimpia tuomioita siellä oikeudessa. Eli mutta mä sanoisin silti, että kaikkia tarvitaan, mutta ihan samaa mieltä siitä, että yhteen juttuun satsaaminen on (helposti) [0:23:17] Hölmöläisen peiton jatkamista.

Marko Forss: Joo. Tos oli hyvä pointti tuosta rikosten selvittämisestä. Että kun nyt ollaan puhuttu, että pitäskö alaikästen tuomiota koventaa sun muuta, niin mun mielestä se on aika semmonen epäolennainen seikka. Vaan olennaisempaa on se, et miten me selvitetään ja mikä on niinku ne akuutit puuttumistoimenpiteet.

Jos me nyt selvitetään vaikka joku vakavan ryöstörikos, et se menee vuoden päästä menee käräjille ja se saa sieltä tuomio, ni se on niinku valovuos sen lapsen elämässä se vuosi siinä, kun meille se on ehkä vähän lyhyempi aika [naurahtaa]. Mutta lapsille se tosi pitkä ja siinä on voinut tapahtua mitä vaan siinä. Ni tavalla ne toimenpiteet pitäis olla paljon nopeampia. No sekin on ehkä semmosta unelmahöttöä, että saadaanko me oikeuslaitokseen sellaset voimavarat, et me saatas joku oikeasti niinku tosiasiallinen ohituskaista lapsille. Että nytteki pitää niinku esitutkinta suorittaa kiireellisesti alaikäisten epäiltyjen kohdalla ja kohta myös asianomistajan osassa jutuissa, mutta et toteutuuko se tosiasiallisesti ja mitkä ne voimavarat. Niin satsataan siihen suuntaan, koska se on myös yksi asia siinä, että miten me tavallaan sen jo vähän niinku huonompaan suuntaan menneet, niin miten me katkastaan se rikoskierre, miten lastensuojelu toimii poliisin kanssa yhteistyössä, onko ne prosessit kunnossa siellä. Et poliisi jahtaa useita satoja hatkalapsiin vuodessa niinku Helsingissä, ni miksi sitä lastenkotisyhteistöjä ei saada lainsäädännöstä resursoitua ja resurssien puolesta sellaseks, että niitä lapsia saadaan sitten niinku rauhoitettua ja pidettyä siellä, koska se... Tai jonkunnäköinen astettainen järjestelmä, koska se niinku vuottaa koko ajan meidän suuntaan sit taas.

Mikko Salosuo: Eikö se nyt oo meneillä, taitaan olla meneillään toi lastensuojelulain kokonaisuudistus. Tai se on käynnistetty. Ja mä itse niinkun, sekä tässä niinku roolissa IceHeartissa, mut myöskin niinku tutkimuksissa on törmännyt tähän haasteeseen koko ajan. Että ne niinku rajat siitä, et... Me kamppaillaan siinä, et mistä ehkä Ari viittasit. Toisaalta niinku myöskin tammoinen vapaus. Vapaudet on lisääntyny, lapsille on tullut uusia oikeuksia, jotka on tosi tärkeitä ja hyvii, mut samaan aikaan se vie niinku työkaluja ja etitään vähän sitä rajaa, et mikä on sen niinku tarkoituksenmukainen. Et milloin lapsi saa lopulta päättää itsestään, niin kuin omista asioistaan ja milloin ei kerrota vanhemmille? Ja tää on aika haastava just esimerkiks hatkaamisten ja muiden kohdalla. Et olisko kuitenkin niin, että silloin ku meil on näit lapsii, joista me ollaan huolissaan niin niil on tietynlaiset myös tiukemmat rajat nimenomaan siel lastensuojelun piirissä, hoitolaitoksissa. Et kyl itsestä välillä tuntuu, että se et hoitolaitoksistakin, niin sielt saattaa henkilökunta sanoo, että lain mukaan me ei saada kieltää niitä lähtemästä minnekään. Vaik tiedetään, et jos se lähtee niin päihteiden käyttö esim. alkaa välittömästi. Niin kyl siin niinku must ollaan ehkä jopa menty liian pitkälle. Niinku tavalla liian liberaaliks, jossa se tarkoituksenmukaisuus on ikään kuin menettänyt merkityksensä. Et kyl mä myös luottasin simien ammattilaisiin, joita mä väitän, että yhtä lailla poliisissa, mut myös lastensuojelupuolella, jotka pystyy arvioimaan, milloin se lapsi pystyy esim. lähtemään vapaalle ja nythän se lainsäädäntö antaa, lastensuojelulaki antaa aikamoiset vapaudet myös lapsille.

Markus Kaakinen: Joo. Mikolla on tosi hyviä pointteja. Mä tunnen huonosti lastensuojelulain vaikka pakkokeinoja. Marko on niistä paljokin puhunu ja kirjottanu, mutta just se tammoinen yksilöllinen harkinta ehkä korostuu siinä

silloin, koska valtaosa jälleen kerran niistä lapsista on semmosia... kenen asiasta varmaan tulee hoituu hyvin ja silloin semmonen rikosprosessi voi jopa haitata sitä tulevaisuutta enemmän ku hyödyntää. Mut sitte on niitä tapauksia, jolloin se pitä saada se rikoskierre poikki. Mut silloin puhutaan tosiaan hyvin pienestä ryhmästä nuoria ja kun joku lastensuojelulaki tai rikoslaki tai rangaistuskäytäntö koskee sitä koko nuorten määrää, niin siinä tavallaan... jos meillä olis jotain mahdollisuutta tehdä jotain yksilöllistä harkintaa, niin se voi auttaa, mutta mä en osaa sanoa, se kohta, mekanismi siinä sitte ois aina.

[musiikkia]

puhujä: Tuovi – ovesi turvallisuuteen osoitteessa sisäinenturvallisuus.fi.

[musiikki loppuu]

Eeva Koivunen: Nyt oli ihan mielenkiintonen, että Helsingin kaupunki pyrkii estämään niinku koulujen eriytymistä. Miten te näette, et mikä rooli tämmösel niinku alueellisen segregaation ehkäisemisellä on tässä kokonaisuudessa?

Mikko Salosuo: No tietysti valtava. Siis se on varmaan, kun puhutaan nuorisoriikollisuudesta ja esim. jengi-ilmiöstä, niin sehän on nimenomaan lähtenyt liikkeelle tälläsest segregaatiosta, jota Yhdysvaltain suurkaupungeissa niinku jengi käsitteen, jos puhutaan. Niin siitähän se lähti liikkeelle, kun Euroopasta ja ympäri maailmaa muutettiin 1900-luvun alussa Yhdysvaltoihin ja muutettiin asumaan niin, että saman kulttuurin ja saman kansalaisuuden, saman kielen edustajat asuu keskenään. Siinähän se jengi-ilmiön aikana syntyikin. Ja jos ajatellaan, et on ihan selvää, et silloin syntyy reviiiri, syntyy ryhmä, se identifikaatio vaan siihen omaan ryhmään, omaan kieliryhmään. Ilman muuta siis. Varmasti siitäki on niinku enemmän tutkimustieto, mut musta on ihan itsestään selvä ja tosiaan läpi historian nähty tämä sama kehitys.

Tässä sitte, et mikä se keino on niinku esim. koulujen kohdalla, niin oikeestaan nuorisotutkijan näkökulmasta niin voisin sano, et koulu on yksi keskeinen sosialisaaion areena. Jos koti on tärkein, niin kun Markuski tossa aikasemmin sano, niin koulu on sitten se seuraava ja sit se oma kaveriporukka. Ja sekin tulee se koulun kautta pitkälti. Eli totta kai nää niinku aivan keskeisiä paikkoja, joissa itse asiassa me ratkastaa näitä kysymyksiä.

Ari Evwaraye: Tähän liittyen multa ja varmaan teiltäkin kysytään usein, että ollaanko me Ruotsin tiellä. Mä tapaan vastaa siihen, et ei, et me olla Suomen tiellä. No se on tietysti helppo vastaus, et hehhee, mut siin on mun mielestä tän osalt siin on semmonen niinku totuus, mikä pitää paikkansa. Tai ainaki toistaseks on pitänyt paikkaansa, et meillä suuret kaupungit, muuttovoittokunnat, et meil tiedostetaan tämä hirvittäväen hyvin. Et jos mä katon ihan sitä aluetta, missä itse asun, niin se on alue, missä on kaupunki tietosesti estäny segregaatiota. Siel on

tullu kovan rahan asuntoa sinne vuokra-asun asumisen rinnalle ja niin pois päin. Siellä on hyviä palveluita ja tällä tavoin. Et tavallaa, et tää on ainaki yks semmonen selkeä tekijä.

Ja must on mielenkiintoista tässä keskustelussa se, että... tai tää liittyy mun mielestä siihen, et me puhutaan paljon myös semmosist niinku yksilötason, et meidän pitää niinku yksilötasolla, ja niinku Markuskin puhu ja ihan [nauraa] sitä ei kyseenalaista yhtään, et se on juuri näin, et meidän pitää pystyy niinku niit yksilötason tavalla interventioita tekee. Mut sit on se yhteiskunnallinen taso myös tietyllä tavalla, et esim. että miten vakava meidän jengi-ilmio (on) [0:30:01], niin siihen liittyy hyvin voimakkaasti se, et onko saatavilla pimeillä markkinoilla käsikranaatteja tai laittomia ampuma-aseita. Et se on kovin eri ilmio yhteiskunnan turvallisuutta uhkaava, jos siel on niinku nyrkein tai ehkä puukoin ja (-) tai sit jos siellä on niinku ampuma-aseita ja räjähteitä. Tai sit tämmönen niinku alueellinen segregatio. Nää on nyt vähän epäsuhtaiset, mut tavalla, et mitä me tehdään niinku siinä isossa kuvassa myöskin sen lisäksi, et me puututaan totta kai niin kuin niiden yksilöiden kehityksen. Mut meillä oon hirveen yksilölähtönen se niinku meidän keskustelu myös.

Mikko Salosuo: Ja mä sanon tohon väliin, että (- -) hauskaa. Mä oon siis täysin samaa mieltä, et ei tää mikää deterministinen tie oo mihinkään Ruotsin malliin. Mun mielestä vois vähän niinku kevennyksenä sanoo, että mä oon tutkinu paljon alakulttuureita ja niiden leviämistä Suomeen ja itse asiassa sellasta alakulttuuria, missä niinku yhteiskunnan (-) [0:30:51] kielteisii, niin meille on ollu aina etu se, että me ollaan täällä pussinpohjalla. Edelleenkin eurooppalainen periferia, jonne tulee paljon myöhemmin nuorisoilmiöt. Ja meil on monesti itse asiassa ehditty valmistautuu kauheen hyvin siihen, esim. nuorisotyön puolella on valmistauduttu niinku etukenossa todella hyvin nuorisoilmiöihin. (-) [0:31:09] jotkut graffiti seinät tai skeittirampit on fantastisii esimerkkei, miten me ollaan niinku otettu nuorisokulttuurit osaks meidän toimintaa ja joku sanois, et halattu kuoliaaks, mutta... ja meil on ihan samat asiat jengi tilanteessa. Se on tällainen kulttuurinen ilmio, joka tulee ulkoa ja meil on tavallaan etukenos mahdollisuus nyt valmistautuu siihen. Luoda niit mekanismeja, mitä on myös luotukki. Et täs on myöskin hyötyy siitä, et ei olla sellanen, mistä kulttuurit lähtee, vaan se minne se päättyy.

Marko Forss: Se tilannehan on just, jos ajatellaan tota katujengi-ilmio, niin siinä mielessä onhan täs nyt parin vuoden ajan keskusteltu siitä ja voin sanoa, että se on niinku menny vaikeempaan suuntaan, haastavampaan suuntaan ja mitä Ari sano noista, niin se on niinku just hyvin sanottu se, että tavallaa, et mitkä ovat ne lähtöolosuhteet ja ne mahdollisuudet siinä tilanteessa, et onko meillä tuolla laittomia käsiaseita tai muita aseita, kranaatteja, jota on saatavilla helposti. Et se on vähä ku lapsilla, että mitä enemmän ne kantaa puukkoja, sitä enemmän tulee törkeitä pahoinpitelyä ja tapon yrityksiin, ku se jossain tilanteessa, niin sit se ne käyttää sitä. Et ku tulee näitä tilanteita. Ni sama juttu tässä. Et toistaseko ni on se hyvä tilanne, että mä oon ite nyt viisi vuotta ollu tos tutkinnanjohtajana ryhmässä,

niin kertaakaan ei oo vielä alaikäiseltä tavattu oikeaa asetta. Et kaikennäköisiä kuulapyssyjä sun muita ollu, mut sit taas toisaalta, niin tietynlainen pelko on siitä, et sit kun se tavallaan, jos se lähtee sinne koston kierteeseen, mistä nyt oli jo nää Kaivohuoneen tapaukset sun muut, että jos se leimahtaa, niin tavallaan sit se pitää heti niinku saada tukittua. Ettei sit tapahtu taas niinku Ruotsissa, et se on sitä jatkuvaa kostonkierrettä ja sitä on niinku äärimmäisen vaikea sit siinä vaiheessa pysäyttää. Että toistaseks ollaan niinku hyvässä tilassa ja ollaan kartalla ja pystytään seuraamaan, mutta me koko ajan kuitenkin vaatii sen, että siin ollaan kartalla siitä, et mitä tapahtuu.

Markus Kaakinen: Kyllä, just. Jälleen kerran korostaisin just se, et tarvitaan tosi monenlaisia lähestymistapoja ja interventiota rinnan. Ja yksi syy Ruotsin tielle, mikä on siis Euroopassa kummajainen. Tommosta vastaavaa kehitystä ei oo tapahtunu missään muualla Euroopan maassa, mitä puhutaan tästä ampuma-ase ja räjähdde väkivallasta. Ja on tosiaan maita, missä on yhteiskunnallista segregatiota yhtä lailla, enemmänki, ja silti näitä ei oo ollu. Mä sen verran korostan väliin, että on syytä kyllä olla tarkkana, että mä tässä keskustelun aiheessa mä en viitta jengeillä mihinkään rikoksia tekevien nuorten ryhmien, enkä katuryöstäjiin vielä, vaan nimenomaan näihin Ruotsin, jossa on just tätä vakavampaan. Toki jengi-käsite voi olla hyvin laaja. Mut sitte olennaista on se sitten, että sitten kun se määrä pääsee isoksi ja siellä alueilla se jengin näkyvyys, merkitys korostuu puhumattakaan siitä, et se on integroitunut siihen kansainväliseen laittomaan asekauppaan ja kansainväliseen huumekauppaan, niin sitten se jengien määrä itsessään muuttuu vähän niinku draiveriksi. Sillä alueella ne lapset leikkii koulun pihalla, jengiampumisia ja se on näkyvä juttu integroitua siellä. Ja sitten jengit on vielä varsinkin semmosia epävakaita järjestelmiä. Eli on vaikea saavuttaa semmosia tasapainotiloja, mitä ehkä perinteisempi järjestäytynyt rikollisuus kykenee sillä tavalla saavuttamaan. Että Suomessakin on nähty (sinkoampumisia) [0:34:12] (--) välillä, mutta vain niinku silloin tällöin, koska ne on enemmän... jonkinlainen tasapaino meinaa löytyä. Mutta ne jengit, kun niiden määrä kasvaa, ne on aseistautuneita, jossain kohtaa sitten, kun se tilanne pääsee pahaksi, niin se alkaa ruokkia myös itse itseään. Ja silloin tarvitaan semmosta hyvin laajaa, että mitkään silloin pelkästään yksilöihin menevät keinot ei tietenkään riitä.

Mikko Sulosuo: Onko tää Markus vähän samanlainen ilmiö, itse asiassa palataan siihen Frederic (-) [0:34:36] ja kumppanien 30-luvun niinku jengeihin, missä tavallaan se jengi oli se sama ku elämäntapa? Se oli se paikallinen kulttuuri. Se oli se tapa, kun ei ollu mitään koululaitoksia, että tavallaan se oli tapa tulla toimeen. Toimittiin lähetteinä aikuisille nuorena. Et tavallaan kun niit on riittävästi, niin tavallaan siitä syntyy ikään ku se paikallinen kulttuuri. Yksi elämisen ja toiminnan tapa ja strategia.

Ari Evwaraye: Se on ura.

Mikko Sulosuo: Siitä tulee todella tällainen ura. Ja tässä nyt, mitä sä sanoit, niin must nimenomaan se olennainen ero toistaseko Suomessa ja uskon, et tulee olemaankin. Että niin kauan ku meil ei oo sitä Ruotsin kaltasta, on se sitten, et asutaan erillään, niin me tavallaan pystytään ehkäsee sitä. Meillä ei synny semmosta niinku isoa kulttuurua, johon lapset haluaa samaistua. Meil on toki niitä yksilöitä ja varmasti tulee jengejä olemaan Suomessakin niinku Ruotsissakin jonkun aikaa. Mut päädytäänkö me lähellekkään Ruotsin tilannetta, niin se on oikeestaan mejän omissa käsissä aika pitkälle.

Markus Kaakinen: Kyllä kyllä. Mä jouduin poistumaan, mutta mä kiitän kaikkia hyvästä keskustelusta ja sen verran vielä sanon tuohon, että mä oon tuosta aivan täysin samaa mieltä ja täytyy muistaa sekin, että siellä Rinkebyssä, Ruotsissakaan, niin suinkaan ne kaikki... pieni osa niistä lähiönuorista silti niihin jengeihin koskaan päätyy. Että enemmän se semmonen riski niille tietyille nuorille, kenestä ollaan oltu huolissaan yleensä jo paljon ennen sinne jengiin liittymistä. Eli se on riskitekijä alueellisesti niille nuorille, ketä se rikollinen elämä kiinnostaa tarpeeksi paljon ja kellä on tarpeeksi paljon niitä muita riskitekijöitä, että niihin päätyy. Mut jatkakaa te vielä keskustella. Teillä on paremmin aikaa. Mä kiitän kaikkia tästä ja palataan myöhemmin.

Eeva Koivunen: Kiitos Markus. Kiva kun pääsit linjoille

Ari Evwaraye: Kiitos, aivan mahtavaa.

Mikko Sulosuo: Niin siis, et must tää on sillä tavalla kiinnostava, et nyt kokonaiskuva on hyvin erilainen, ku me mistä puhutaan ja sit tavallaan mä luulin, et Ruotsin tilanne taitaa olla ihan, niinku Markus sanokin, et toisenlainen. Et siellä se kokonaiskuva itse asiassa on menny synkempään suuntaan. Itse asiassa ihan poikkeuksena muusta Euroopasta. Oikeestaan tutkimuskirjallisuus kertoo, et Euroopassa on erilaista, niinku lainausmerkeissä, "jengitoimintaan", mut se on joka maassa hyvin erilaista. Itä-Euroopan maissa on tietty väestöryhmä, tietyn ikäiset nuoret. Espanjassa esimerkiksi tiedetään, et siel on tämä Pohjois-Afrikasta, itse asiassa hatkaan lähteny porukka. Et meil on joka puolella tälläsi ja sit se vaan leimahtaa tietys paikassa ja tää Ruotsi oli se viimeinen paikka, missä me oltais 20 v sitte voitu ennustaa, et se tapahtuu. Toki me nähtiin moottoripyörä jengien, rikollisjengien yhteenottoja Ruotsissa jo 90-luvulla, niinku hyvinkin väkivaltaisia ja laajassa mitassa, mut ei varmasti tällästä niinkun nuorisoilmiö.

Marko Forss: Se on vähän erilainen ja just toi, että se tavallaan oma isoin huoli tulee nimenomaan siitä, et jos me verrataan niitä ysäriin prätäkjengeihin ja sinkoammuksiin ja sun muita, nii must tuntuu, et ne oli suurin osa tälläsiä pyyleviä keski-ikäsiä miehii niinku minä ja ei ne oo semmosia, mikä houkuttaa niitä 14–15 v, et hei haluampa kuuluu tuohon porukkaan tai se kuilu siihen ja matka siihen on vielä hirveän pitkä. Mut se on niinku se isoin huolen aihe itellä, että se että ku meil on vaikka nyt tänä päivänä, mistä puhutaan katujengeistä, ni siel on osa

sellasia kavereita, ketkä on käyny täs 5 v:n aikana niinku meidän asiakkaana jo nuorempana ja ne on tavallaan valinnut sen polun sitten. Tai no onko valinnu oikea sana, mutta mennyt ainakin siihen suuntaan. Ni se polku siitä... esiteini-ikäisestä teini-ikäisestä tähän katujengi maailma on äärimmäisen paljon lyhyempi, ku silloin 90-luvulla vaikka sinne järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Et ollaan siinä niinku skenessä mukana ja siel on niinku... vois sanoa, että yhä vahvemmin viitteitä siitä, et sinne siirrytään enemmän ja helpommin ja nimenomaan halutaan sitä uraa ja jos nyt ajatellaan 15-vuotiasta, niin se ei välttämättä tee aina hyvii valintoja, vaan sitä kiinnostaa paljon enemmän nimenomaan se gangsta-räppi, huumeet, kauniit naiset ja raha. Ja etenkin jos sä oot just ollut koronavuodet tossa koulussa, tipahtanu siitä vauhdista, millä sä pääset siihen mukaan ja ni kyl se voi olla, et se alkaa houkuttamaan paljon enemmän tämä puoli. Ja se on niinku se, mihin pitäis kiinnittää vahvasti huomioo.

Mikko Salosuo: Niin jos mä palaan tohon mun aikasempaan... höttöön, niin oikeestaan siin mä jotenkin ajattelen, että siin on joku... juuri tämä tulevaisuuskuva. Et kun me silloin 90-luvulla ja 80-luvulla... me kasvettiin, niin meillä oli aika selkeä, mitä kautta meistä tulee aikuisia tai minkälaisiin väyliin meillä oli siin. Mut se ongelma on varmaan nykypäivän on se, että nykypäivänä, kun sä putoot kelkasta nuorena, just se 15-vuotiaana, niin ei sul enää tarjolla mitään väylää. Ei sul oo enää, ei tälläses hyvin eriytyneessä ja erikoistuneessa, niin ne, jotka putoo kelkasta, niin eihän niil väylää ja tää on just sitä, mistä puhutaan näköalattomuutena. Ja se on varmasti yks semmonen, vaikka se onkin abstrakti käsite, niin se ei oo mitenkään vähäpätöinen niiden nuorten päässä, jotka sit näkee sen räppi ja kulta kiiltää ja nopeeta fyrkkaa ja hienoja autoja. Se on yks strategia. Se on joillekki se ainoa suunta, mihin mennä.

Tää on musta toinen ja toinen on sit varmaa tää olennainen on monikulttuurisuus, mist me ei olla puhuttu tässä. Jotenkin mä itse näen sen niin, et ku mä oon noit tutkinu 150 v:n ajalta jengejä, niin aina kun joku yhteiskunnallisessa järjestyksessä rakenteis on tapahtunut muutoksia, niin aina on tullu nuoret miehet on alkanut oireilemaan. Siis 70-luvun kaupungistuminen oli huipussaan vuonna -75 ja ne nuorisojengit, mistä puhuttiin silloin pamahti siihen aikaan. 1900-luvun alun sakilaiset, vaikka onkin niin kliseistä, niin ne tuli siinä vaiheessa, ku kaupungistuminen käynnistyi. Elikkä meil on ryhmä nuoria miehiä, jotka ei oikein tunnu löytävän sitä paikkaansa. Ja tässä mä ajattelin, että semmoinen puhe siitä, että monikulttuurisuus on se syy, niin joo niinkin sen voi sanoo, mut oikeasti se syy on siinä, et yhteiskunnassa tapahtuu erilaisii muutoksiin, me voitais silloin sanoo, että se et jengin syy on itse asiassa meissä, jotka muutettiin maaseudulta kaupunkiin 70-luvulla tai itse asiassa on vielä syvemmillä, se on niissä landeissa, jotka muutti Helsinkiin tai suuriin kaupunkeihin 1900-luvun alussa. Et enemmän musta se pitäis nähdä tämmösinä niinku rakennemuutoksena, mis on niinku nuoria miehiä, jotka hakee paikkaansa ja must vasta silloin se asettuu oikeudenmukaisesti kehykseen sen sijaan, että me osoitetaan jotain väestöryhmää sormella. Just toi (--) [0:40:51] sano mulle hyvin hiljattain, että se sano: "Mikko,

sano mulle, et miten me oltiin ylittää erilaisia 70-luvulla, kun ne jenginuoret tai ne nuoret, jotka nyt tappelee. Me oltiin ihan samanlaisia itse. Paikkaa hakeviin nuorii, jotka rähjäs tuolla." Mä sanoin sille, et (-) sä oot kuule ihan oikees. Et se tilanne on hyvin samanlainen. Me oltiin ihan samas tilantees silloin, mut nyt kun me ollaan keskiluokkaisia ja keski-ikäsiä hyviin toimeentulevia, niin me ei enää muisteta, et me ollaan itte ollu siin samas tilanteessa.

[musiikkia]

puhujaja: Tuovi – turvallisuus ovi osoitteessa sisainturvallisuus.fi.

[musiikki loppuu]

Ari Evwaraye: Tos on hirveän mielenkiintoista on se, et miten ajat on muuttunu. Että tämä ehkä tietynlainen yhteiskunnallinen kilpailu. Et tavallaa et aikoinaan niinku se ihminen oli vaikka ylioppilas, niin sehän on niinku suurin piirtein kaupunginjohtajasta tai kansanedustajasta seuraava ja tavallaan töihin mentiin. Et minne sä meet töihin? Töitä oli ja ei tarvinnut käydä koulua. Ja nyt joka toinen on maisteri ja tavallaan ne väylät siihen ikään kuin yhteiskuntaan kuulumiseen on paljon pidempiä. Et tässä maassa pitää käydä tosi pitkään koulua ja siin on jokainen vuosiluokka, vuosikurssi on niinku mahdollisuus ikään ku pudota. Enkä mä tarkota vaan opintomenestyksen näkökulmasta, vaan sosiaalisesti. Et tavalla et se, että se matka niinku siihen, et on ikään kuin lainausmerkeissä "kelpo kansalainen" on paljon pidempi monella tavalla tai se, että pääkaupunkiseudulla ihminen, jos haluaa ostaa oman kodin, niin jos se nyt lähtee jostain ihan hanttihommista kerryttämään sitä, niin se joutuu tosi monta vuotta tekemään töitä ja säästämään, et sillä on se omarahoitusosuus siitä, et siis saa sen yksiön ees ostettua.

Mikko Salosuo: Pääsekö se edes? En mä ois kontulalaisena skidinä, jos mulla ei ois ollu semmoset vanhemmat, jotka tiädätkö jeesas ja autto ja pakotti Kiesus lukee läksyt, ni ei mul ois pelkästään yksin ne evt riittäny.

Marko Forss: Mut seki on -

Mikko Salosuo: Et tää on must toine tää perhejuttu.

Marko Forss: Mut tääki on muuttunut, jos tavallaan nyt tavallaa sielt 70-luvulta vedetään tämänpäivän kontekstii ja nyt näihin vaikka jengikontekstiin. Ni ne se että miten sitä rahaa voi ansaita, niin esim. huumekaupan käynti on niinku miljoona kertaa helpompaa, ku silloin ns. hippiaikojen alkuna. Et poliisi haukkuu pitkätukkaset, ketkä tulee vetään Helsinkiä huumeita, niin tavallaan se nyt, mikä nyt on tilanne, niin meillä on tuolla niinku 13, 14, 15-vuotiaita, mitkä pyörii huumeitten parissa, jopa myy sitä. Totta kai nääkin on niinku harvinaisia tapauksia, mutta saa yhtäkkiä hirveät tukut rahaa, niin meil ei oo hirveä

harvinaista, että me tehä puhelimii laite-etsintöjä ja siellä lapsukaiset heiluttelee isoja setelitukkoja sun muuta. Ni kyllä se houkuttaa aika nopeesti ja etenkin, jos sä jääät siitä koulunkäynnistä.

Mikko Salosuo: Mut kuin kauas tää menee siitä, että muistatte 20–30 v sitte vaikka pöllittiin autostereoita. Et kyllähän niitä keinoja oli silloinkin ja siitähän se rikoksien määrän väheneminen johtuu, et tavallaan keinot on itse asiassa, ne on vähäsempiä, mut ne keinot, mitkä on, mitkä liittyy sit huumekauppaan, niin ne onkin sit oikeesti siel rikolliseen maailmaan kytköksissä. Siel ollaan niinku isojen poikien kans tekemisissä. Se että mun niinku kavereista puolet lapsuusaikana nyysi autostereoita ja sellaista, mistä sai myös rahaa, sai sitä kaljarahaa, niin eihän se silloinkaan tavallaan ollut poissuljettuu, mut se oli niinku niin erilaista, eri luonteista, et se ei välttämättä johtanut mihinkään rikoskierteisiin.

Eeva Koivunen: Mun on pakko kysyä viel tosta näköalattomuudesta, ku sekä Ari että Mikko nostitte sen esiin. Niin toisaalta, kun musta jotenki tuntuu, et toisaalta, et onhan meillä niinku yhteiskunnan tukiverkot lisääntyny ihan valtavasti. Et mun vanhemmat välillä ihmettelee sitä, että nyt he hermostuuko, ku mä quottaan niitä podcastissa, mutta jotenkin tavallaan sellanen, et yhteiskunta tukee ihan hirvittävän paljon.

Mikko Salosuo: Osallisuuden kokemus syntyy historiallisessa ajassa ja paikassa. Se mitä me ollaan koettu osallisuudeksi joskus, niin se ei oo verrannollinen yhtään miten nykynuori sen kokee. Jos sun kaikil muilla kavereilla vieres on... mä nyt keksi jonku älyttömän esimerkin älypuhelin ja pääset ulkomaille ja sulla on tietyt (projektit) [0:45:03]. Niin se nuori, joka ei saa niitä, kokee ihan yhtä paljon osattomuutta, ku se meillä 70-luvulla se, että kuin se jolla ei ollu jalkapalloo. Eli se et voi tavallaan ottaa sellast tiettyyn toista yhteiskunnallist tilannetta, et mitä silloin oli tarjolla ja mitä on nyt, koska se kokemus niille nuorille syntyy nyt suhteessa niihin muihin lapsiin ja rakenteisiin.

Ja itse asiassa mä aattelin niin, että kun osallisuus, esimerkiks niinku digitaalinen osallisuus, on sellanen, et se on kansalaistaito jo monille lapsille, niin ihan nykypäivänä, jos sulla ei oo vaikka pääsyy pankkitunnuksii, ni et sä voi mennä edes... Sulle ei oo niinku yhteiskunnas paikkaa. Sä et voi tehdä vahvaa tunnistautumista minnekkää. Eli ne on hyvin toisenlaisiin ne mekanismit, mut mä väitän, et nykypäivänä sä voit pudota helpommin kokonaan ulkopuolelle, kun mejän aikana, mejän nuoruudessa. Ja monesti ehkä vähän nostalgisesti ajattelenkin, että silloin kun mokas, niin pysty vielä korjaamaan aika helposti niitä mokia, koska sä pysyit mukana tietyllä tavalla. Nyt jos sä putoot skolessa ulkopuolelle, harrastuksissa ulkopuolelle, yksinäine, sulle vähän sosiaalist huolta, kotona ei kondikses, niin sä saatat oikeasti pudota ulkopuolella.

Eeva Koivunen: Niin ja kaikesta jää jälki. Se on mun mielestä kans mielenkiintosta, et sosiaalisen median kautta ja näin, niin... sun on paljon vaikeampi saada anteeksi ikään kuin jotain, mitä sä oot aikaisemmin tehnyt.

Mikko Sulosuo: Joo.

Ari Evwaraye: Ei mekään tässä oltais, jos kaikki meidän toilailut olis [nauraa].

Marko Forss: Onneksi ei ollut somea, kun oli ite nuori [nauraa].

Mikko Sulosuo: Ei ja sit kylmä sanon, et toinen perheet. Et se aika, ku perhe pystyy tukemaan, niin... sanotaan, et ei tarvi mennä kovin montaa vuosikymmentä taaksepäin, niin vanhemmat osas niitä taitoja, tietoja. Niil oli niit pääomia, jolla ne pysty auttamaan lasta niinku hirvittävästi. Kyl nykyvanhemmil on tosi vaikea. Esim. digitaalisissa ympäristöissä, kun lapset tietää enemmän kuin ne vanhimmat. Vanhemmille ei oo oikeasti niitä resursseja. Sit jos me mennään muunkielisiin perheisiin, joilla on muutenkin haasteita, niin se lapsi todella joutuu yksin yrittää selviytyy. Et must tässäkin on niitä elementtejä, jotka just se tietty 10 %, jotka sit valitsee niinku syvemmän tien. Niin ne voi kokea, et se on heille se ainoa väylä, tää on se ainoa tapa päästä eteenpäin elämässä.

Eeva Koivunen: Se mitä mä haluisin kysyy, koska meillä on kuitenkin Marko täällä, niin vaikka toki tässä ollaan puhuttu, niin tarvitaan niinku ikään ku yhteisön tasolla ratkasuja ja eri yhteiskunnan sektoreilla ratkasuja ja poliisi on ikään kuin jollain tavalla se viimeinen siellä ketjussa ehkä. Mutta millaisena te näette poliisin rooliin tän nykyisen kehityksen ikään kuin katkaisemisessa?

Marko Forss: No kyllä se poliisin rooli on monesti kyllä olla kuitenkin se perälauta, vaikka totta kai poliisissakin tehdään ennalta estävää työtä ja pyritään ennen jo niitä rikoksia niinku vaikuttamaan. Se että ei oo enää sellasta systeemiä, mistä itse sain vaikka nauttia, että poliisi kävi ala-asteella koulussa ja tuli tutuks se siellä ja niin edes päin ja kerto niistä asioista. Mutta se että kyl itse valitettavasti näen meidän roolin enemmän semmosena perälautana ja niitten rikoskierteitten katkasijana, niitten paljastajana ja tietyl tapaa sen ennalta estämisen, että se joku vakavempi tilanne eskaloituu. Mutta tämä on tietenkkin se, että vähän että mistä tulokulmasta me tullaan. Et tullaanko me nyt nimenomaan niistä alaikäisistä ja minkä ikäisistä. Sit tietenkkin oma kysymyksensä on noi alle 15-vuotiaat, mitkä niinku lainsäätäjät on säilyttänyt sosiaaliviranomaisen vastuuta, mutta mitä nyky-yhteiskunta ja etenkin niiku vanhemmat työntää ne asiat hyvin helposti niin kuin poliisin puoleen. Että asioita, mitä ei aikaisemmin ehkä ilmoitettu poliisille, niin nyt ilmoitetaan, että tulee useita satoja ilmoituksia pelkästään Helsinkiin vuosittain, missä vaikka välitunnilla joku lapsi on läppässy toista ja kyse on vaikka 12-vuotiaista. Nii en oikein tiedä, et mistä se ilmiö kertoo, että jos ei kukaan muu enää ku poliisi pysty tuossa tilanteessa auttamaan, koska siellä on kuitenkin koulu ja heidän kurinpitotoimenpiteensä ja oppilashuollot, sosiaalipuolen asiat ja niin

edespäin. Elikkä et sieltä myös sitä ennalta estävyyttä, että itse näen kuitenkin sen poliisin roolin enemmän siellä sitte siellä ns. ikävämmässä päässä, ku sit täällä alkupäässä vaikka molempia tarvitaan.

Mikko Salosuo: Mä aattelen ite, että... Mä oon nyt ehkä 25 v seurannut nuorisokeskusteluu ja paljon ollu tän nuorisoriikollisuuden rajapinnassa ja kyl samaan aikaan mun täytyy sanoo, et se kehitys, missä niinku poliisin ja siis kaikkien viranomaisten yhteistyö, niin se on parantunu aivan valtavasti. Me monesti unohdetaan se ja mä uskon, et se on jopa yksi selittävä tekijä, miks meidän tilanne on parantunu. Et kyl me kuitenkin mä sanon, et mekin istutaan täs niinku hyvin niinku aikas kuitenkin samanmielisinä. Meil on aika samanlaisia näkemyksiä, kun mennään parikymmentä vuotta taaksepäin, niin me istuttiin samassa pöydässä poliisin kanssa ja niinku se oli enemmän semmoset toimialojen välistä riitelyä [naurahtelua]. "Ei ku meille", "meille." Ihan totta. Että tätä ei pidä väheksyy. Että mä väitän, et poliisin rooli on ihan yhtä iso kuin niinkun sosiaaliviranomaisten ja muiden ja varsinkin tätä yhteistyötä, jos sitä saatas viel niinku kehitetty. Entistä enemmän ymmärretäs, et sit se ei synny siel omissa siiloissaan ne ratkaisut, vaan entistä enemmän mentäs siihen ja kyllähän viimeinen parikymmentä vuotta, voidaan ottaa vieläkin pidempi aikaperspektiivi, niin on näyttänyt se, että viranomaisten yhteistyö, yhdessä suunnitellut strategiat, interventiot toimintatavat, ne on tuonut sitä hyvää tulosta. Ja mä luulen, että sieltä ne tässäki nuorisoriikollisuus ilmiössä, kun ne jengit tulee ja mä luulisin, että en tiedä, mut epäilen, että teilläkin poliisis, teil on paljon yhteistyötä järjestöjen kanssa, sosiaalitoimen kanssa.

Marko Forss: Kyllä.

Mikko Sulosuo: Mä tiedän esimerkiks, et sul on laaja tuntemus sosiaalitoimesta. Eli ethän säkään toimi oikeastaan koskaan varmaan silleen kapeesti ku ennen. Ja kyl tää on se paikka, mistä ne ratkasut tulee ja siinä mä asetan poliisin ihan yhtä tärkeeseen rooliin. Et se on välillä se, et sä meet sinne jo ennalta ehkäisyyn näyttämään naamas. Välillä sä oot se perälauta.

Eeva Koivunen: Pakko sanoo, et mä oon siis muutaman viikon sisään tässä kuullu, ihan siis sattumalta, mutta varmaan kolmessa eri yhteydessä, kuinka ihmiset ovat haikailleet niitä aikoja, kun poliisi kävi koulussa. Ja mä itsekin muistan sen, kun oli se päivä, ku joku poliisi tai muutaman poliisit tuli sinne kertomaan heidän työstä. Et se oli jotenki niinku... se on jäänyt mun mieleeni ja jotenkin mun käsityksen mukaan tällast ei esimerkiks tehä. Tää on nyt vaan tämmönen (-).

Mikkko Sulosuo: Niin onks tääl tää lähipoliisi toiminta (-) [0:51:09]?

Marko Forss: Varmaan riippuu vähän, et missä päin Suomea on ja kyllähän sitä nyt vielä jossakin määrin oo, mut ei ainakaan siinä määrin, kun on ollut joskus aikaisemmin. Et ei se täysin poistunut oo, mutta vähentyny.

Mikko Salosuo: Mut toki se oli tätä yhteisö-, se oli tätä, mistä mä sanoin, mikä on tällasta huttuu, että tää niinku yksilöllistyyvä kulttuurissa meillä ei oo enää semmosta yhteisöön, jossa poliisi ikään ku on yksi kasvattaja. Kyläyhteisöistä. Ja se on kulttuurinen muutos, millä me ei niinku oikeestaan voida mitään ja se on ehkä se, mihin on just haikailtu. Tavallaan että siel oli se tuttu poliisi, jota lapset moikkaa koulumatkalla. Me eletään nyt erilaisessa maailmassa, mut mä luulen, et siihenkin on, me löydetään kyllä ratkasuja, missä poliisin rooli on ihan yhtä tärkeä, kun on nytkin.

Eeva Koivunen: Joo, ja en sano, että se yhden poliisin vierailu siellä koulussa oli se määrittävä tekijä, et must oli virkahenkilö, eikä rikollinen [nauraa], mutta ne voi olla merkityksellisiä kohtaamisia kuitenkin.

Ari Evwaraye: Niin ja tost ehkä niinku laajemminkin. Sillee et tavallaan, että meillä kasvattajien, ja tässä mä tarkota laajemmin, ettei vain ikään kuin omien lasten osalta, vaan ylipäätään tavallaa, et millast luottamusta me nuorille valetaan yhteiskunnallisiin instituutioihin. Et tavallaan, et vaikka se poliisi ei siellä koulussa ole, niin kyl mä oon omia pieniä lapsia tai lasten ollessa pieniä, niin kehotan niitä niinku moikkaamaan, et moikkaa poliisia ja kyl ne aina moikkaa takasin ja hymyilee sille lapselle. Et vaikka siinä ei tuu nyt sitä niin kuin sitä tunnin... luentoo tai keskusteluun siitä, mitä se niinku on, niin vaan se, et mikä se suhtautuminen niis aika arkisissa tilanteissa sit on.

Mikko Salosuo: Meillähän järjestöillä on useita projekteja. Itsekin nykyisin oon järjestys, jossa toimitaan jopa niin, että kun poliisi löytää tiettyyn ryhmään, lapsi tekee jotain ikävää, ni se ei soita, heti ryhdykään toimenpiteisiin, vaan soittaa jollekin vaikkapa IceHearts-kasvattajalle tai Aseman lasten projekti, joka tulee mukaan kouluun tekee niinku ne sovittelu ja sinne poliisin rinnalla. Poliisi ilmoittaa. Et meil on hirveesti tälläsiä niinku mekanismeja. Ja sit tietysti nyt kuulostaa, et yrittetään saada omalle järjestöille rahaa, mutta ku rahamäärät [nauraa] vähänee, mut sanonpa vaan, et mä luulen me ollaan kaikki aika yksimielisesti, et jos meillä ei enää oo sitä paikallispoliisia, jota moikataan heti, niin ainakin niin, et niil kasvattajilla laajemmassa mielessä olis taas yhteys myöskin sinne poliisiin. Poliisi olis aika ajoin mukana siinä. Et kyl nää on lopulta nää aika tälläset niinku yhteisölliset ratkaisut on niitä. En mä tiedä löydetäänkö me niinku niitä enää kyläyhteisömallii, eikä me ehkä halutakaan siihen, mut varmaan siihen suuntaan kuitenkin pitäis pyrkiä, koska onhan seki hulluu, jos te tuutte poliisina vasta sit, kun räjähdys on jo tapahtunu, eikä mitään oo tehtävissä. Ku siin ois ollu aika paljon paikkoja puuttuu aikasemmin.

[musiikkia]

puhujat: Tuovi - ovesi turvallisuuteen osoitteessa sisainturvallisuus.fi.

[musiikki loppuu]

Ari Evwaraye: Meil on perinteisesti aina, meil on aina viimeinen kysymys on taikasauva kysymys. Eli mejän podcast vieraat saa taikasauvan hetkeksi käteensä ja nyt tietysti me ollaan puhuttu hirveän laajasti ja erilaisista asioista ja meilläkin on ehkä tässä ollu tärkeetä, et me pidetään asiat vähän erillään, et nuorisorikollisuus ei oo sama kuin väkivalta, ei ole sama kuin jengit ja ei oo sama kuin monikulttuuriset nuoret ja niin pois päin. Mut saatte siis valita toisin sanoin, että mihin osaan nyt tätä taikasauvaa käytätte. Mut jos teil ois taikasauva, rajaton budjetti ja mahdollisuus muuttaa lakia tai jotenkin muokata tätä, niin miten te lähtisitte? Mikä olis se, millä te ratkaisisitte tän haasteen? Ensinnäki ehkä, mikä se keskeisin haaste on? Kun me ollaan seilattu tässä ja sitten, et mikä siihen ratkasuks?

Mikko Salosuo: Mä voin sanoo ensin. Mun ratkasuni varmaan lähtee siitä, että ku mä oon viimeset puol vuotta ollu tuol lastensuojelujärjestössä, niin on kuullu tätä puhetta paljon. Tämä on siksi perustelu minun ratkaisulleni, mut mun ratkasu olis se, et kouluhin tuotas opettajien lisäksi yksi turvallinen, luotettava aikuinen. On siisti etsivä nuorisotyöntekijä tai jostain järjestöstä. Ja tavallaan siellä koulussa tehtäs sitä systemaattisemmin. Ennen vanhaa tai monis kouluis on vieläkin on kuraattoreita ja koulupsykologeja, mut myöskin esim. Li Anderson on puhunut eduskunnassa siitä, et tämmönen kanssakulkija, johon voi luottaa, joka voi vähän puuttuu. Vähän niinku tämmönen vanhemman hahmossa oleva henkilö koulussa, jollon pystyttäs jo niinku auttamaan ja tukemaan lapsii paljon.

Marko Forss: Joo. No kyl mulla menee kans, vaikka poliisi olenkin, niin menee kyllä tunne koulumaailmaa enemmän ne taikasauva hommat. Että se että sieltä koulusta ja siellä koulunkäynnistä ei tipu kukaan vauhdistani, niin kyl se on yksi iso elementti siihen. Että koska en oleta, että mulla työt loppuu siitäkään huolimatta, vaikka laitettas. Mut tietysti, jos taikasauvaa saa heilauttaa, niin heitetään sit heti 10 kertainen resurssi [naurahtaa] sinne koulumaailmaan. Mutta et siellä se niinku varmistaminen. Totta kai sitten on kodit ja kaikki muut ja lastensuojelut ja jos ajatellaan semmosia pienempiä muutoksia, niin ehkä mä uudistaisin aika rankalla kädellä tota lastensuojelulaitos -konseptia kokonaisuudessaan, koska se nyt vaan ihan tuntuu aika ikävälle se, että jos yhteiskunta ottaa lapsen huostaan ja antaa palvelulupauksen siitä, että me huolehdimme nyt sinun lapsestasi ja sit samaan aikaan hän on rikos- ja päihdekierteessä useita kuukausia. Voi, yleensä tytöt taas sitten, pahimmillaan päätyy seksuaalirikosten uhriks, ni ne on sellasia asioita, että ne pitää vaan pistää kuntoon ja välillä se vaatii sitä, että se lapsi on väkisin siellä laitoksessa tai se et se progressiivisesti menee, et se tavallaan rajoitetaan sitä vapautta sen mukaan, ku asiat etenee ja sit aletaan taas tulee alaspäin ja sellasta mä en nyt nää sieltä suunnasta, vaikka en olekaan lastensuojelun ammattilainen, mutta se on yks semmonen iso tekijä, et jos me halutaan välttää sitä... tavallaan päätymistä sinne rikosprosessin maailmaan.

Eeva Koivunen: Kiitoksia. Meidän aika on jo loppunut aikoja sitten [naurahtaa], mutta ei se mitään. Tähän loppuun niin kuitenkin on vielä hyvä hetki puffata meidän tota valtakunnallista turvallisuusseminaaria, joka järjestetään siis Seinäjoella toukokuun 25. ja 26. päivä. Ja myös nuorten rikollisuus on siellä vahvasti esillä ohjelmassa ja aiheesta on tiedossa muun muassa paneelikeskustelua. Eikö vaan Ari?

Ari Evwaraye: Kyllä. Tulukaa Pohjanmaalle [naurahtaa].

Eeva Koivunen: Tulkaa joo. Osoitteesta sisainturvallisuus.fi löydät tästä lisätietoa ja toivottavasti nähdään myös meidän vieraiden kanssa Seinäjoella. Suurkiitos mun puolesta hyvästä keskustelusta. Onko viimeisiä sanoja?

Marko Forss: Kiitos.

Mikko Salosuo: Kiitoksia.

Ari Evwaraye: Kyllä. Hei, aivan mahtavaa kiitos tosi paljon.

Marko Forss: Kiitos.

[musiikkia]

puhuja: Sisäisen turvallisuuden taajuudella - Tuovicast.

[musiikki loppuu]